

Odnosaji med Rusijo in Anglijo

LONDON, 13. Vest, da je imel zastopnik sovjetske vlade Krasin s zunanjim ministrom Chamberlainom razgovor o novem pravcu angleške politike na pram Rusiji, ni točna. Krasin je Chamberlainu samo predložil poverljivo pismo in se bili razgovori, ki so trajali nekaj ur le splošnega značaja. Politika angleške vlade napram Rusiji bo ostala nespremenjena. Vlado poročilo zunanjemu odseku spodnje zbornice povdarja, da smatra angleška vlada priznanje ruskih dolgov Angliji, striktno izpolnitev vseh določb trgovinske pogodbe in konec vsake protiangelske propagande kot pogoj za sporazum med Anglijo in Rusijo. Angleška vlada ne bo stavila angleški trgovini z Rusijo nikakih ovir. V zvezi temu, da angleški finančni krogi ne dovoljujejo za trgovino z Rusijo velikih kreditov, je trgovinski promet z Rusijo večji kot z vsako drugo državo.

DNEVNE VESTI

VODA

Po neurju, ki je razsajalo 27. septembra tudi nad Trstom in vso okolico, so trpele tudi vodovodne naprave, ki oskrbujejo Trst s pitno vodo. Parkrat zaporedoma je zmanjkala voda po par dni. Uprava vodovodov je sicer takoj poskrbela za popravilo pokvarjenih cevi, a poškodbe na napravah so bile precej znatne, tako da naprave niso mnogo zalegle, kakaj po kratkem presledku par dni se je zopet zgodila na vodovodnih napravah kakšna nova nepravilnost, tako da je voda zopet zmanjkala.

Da so zadnji naliivi precej zrahljali vodovodne naprave, se je zopet razsajalo včeraj. Okoli poldne se je opazilo, da teče voda pri vodnjakih slabeje, medtem ko je ponekod zmanjkala. Kmalu potem se je zvedelo, da je začela nenadoma puščati vodovodna cev pri Miramaru. To je ista cev, ki je bila pretekle dni popravljena. Istotako je začela puščati tudi ona cev, ki gre ob železnici. Dasi je uprava vodovodov odredila potrebne korake za takojšnjo popravilo cevi, bo vendar trajalo pomanjkanje vode kakšna dva dni.

Kipelne vehe

Ze lanskega leta smo čitali v naših listih, kako neobhodno potrebna je v vsaki kleti kipelna vehe. Tudi najmanjši vinogradnik ne bi smel ostati brez kipelnih veh, ako hoče pridelati zdravo in stanovitno vino.

Zal, da se pri nas dobijo tudi med imovitejšimi vinogradniki, kateri se štejejo med napredne, se dandanes takli, ki naliivajo sode z mostom do vrha, da potem most, ko kipi izmetava in leze po sodu na tla. S takim postopanjem se izgubi mnogo kvasnic in se razlije precej mošta. Po mokrem sodu in po tleh se razvijajo razne zelo škodljive glivice, zlasti ocetne bakterije, ki se zatrosijo tudi v mošt in povzročajo mnoge bolezni, katere se težko odpravijo. Ker je vnanji zrak vedno v dotiki z mostom, pospešuje tudi ta razvoj takih škodljivih gliv.

Povsod drugod v vinogradnih krajih, se pri kipenju poslužujejo brez izjeme kipelnih veh. To so priprave, s katerimi se zamašijo sodova odprtina tako, da ogljikova kislina lahko brez ovire uhaaja iz sode, zrak pa ne more do mošta.

Navadna kipelna vehe ima dva dela in sicer lijak (licu) podobno posodo, ki ima tudi navzgor podaljšano cev, in pa manjšo pokrivalo, ki se poveže v lijak čez cev, da sega do dna vode, ki je v lijaku. S tem se zapre zraku vhod v sod, ogljikova kislina pa lahko skozi vodo uhaaja v zrak. Take pločevinaste kipelne vehe se dobijo pri Tržaški kmetijski družbi v Trstu in pa pri tvrdki "Vinoagraria" v Gorici.

Kipelno vehe moramo nastaviti takoj, ko sod naliivamo, čeprav mošt še ne kipi kajti ravno takrat predno začne kipe in pa potem, ko je minulo burno kipeenje, je najbolj nevarno, ako pride zrak z mostom v dotiko. Kipelno vehe pustimo na sodu tako dolgo, da se glavno kipeenje konča. Kdor rabi kipelne vehe, ne sme naliiti sodov do vrha, ampak pustiti mora najmanj eno desetino posode prazne.

Ko glavno kipeenje poneha, odstranimo kipelno vehe, sod zalijemo z zdravim pokopimel mostom do blizu vrha. Burno kipeenje preide polagoma v mirno kipeenje in se še vedno tvori počasno ogljikova kislina. Zato soda ne smemo trdno zabiti v navadno (veho), ampak moramo vzeti v ta namen veho z gumijevim obročk. Dobijo se pri obeh gorimenovalnih tvrdkah.

Vinogradniki, le s pravilnim ravnanjem boste dosegli zdrav in stanovitven vinski pridelek.

R. C.

SPREMENBA URNIKA PARNIKA.

S 15. t. m. se odpravi na progi Trst-Poreč voznika parnika, ki odhaja iz Trsta ob 15.15. Namesto te vožnje se uvede s 16. oktobra ploimba Trst-Umag z odhodom iz Trsta ob 13. uri. Ta parnik bo vozil vsak dan.

EVHARISTIČNA TRIDNEVNICA

v Rojano

se bo vršila v župni cerkvi. Spored je sledeči:

- 1) V sredo, 13. oktobra zvečer ob 6.30 "Prilici Sveti Duh" in sv. blagoslov.
- 2) V četrtek, 14. zjutraj ob 5.30 govor, potem sv. maša.
- 3) Zvečer ob 6.30 govor in sv. blagoslov.
- 4) V petek, 15. zjutraj ob 5.30 govor, sv. maša.
- 5) Zvečer ob 6.30 govor in sv. blagoslov.
- 6) V soboto, 16. zjutraj ob 5.30 govor, sv. maša.
- 7) Zvečer ob 6.30 govor in sv. blagoslov.
- 8) V nedeljo, 17. zjutraj ob 6.30 govor, potem sv. maša.
- 9) Popoldne ob 3 slovesna sklep tridnevnice.

Naročite in širite
„EDINOST“

ja, da smatra angleška vlada priznanje ruskih dolgov Angliji, striktno izpolnitev vseh določb trgovinske pogodbe in konec vsake protiangelske propagande kot pogoj za sporazum med Anglijo in Rusijo. Angleška vlada ne bo stavila angleški trgovini z Rusijo nikakih ovir. V zvezi temu, da angleški finančni krogi ne dovoljujejo za trgovino z Rusijo velikih kreditov, je trgovinski promet z Rusijo večji kot z vsako drugo državo.

V spomin Fanči Jurca

Težko je vsem, ki so poznali Te in vedeli, kaj bila majki si, očetu: življenja radost, sreča, nade vse, njih ljubavi najdražje, vse na svetu

V bolniški postelji sem jaz spoznala Te — ganila sta me mil smehljaj in ljubeznost; ko sem odhajala, je vselej plakalo srce: ni bilo daleč Ti do večnega pokoja.

Pogled, smehljaj, vse bitje Tvoje mlado bilo je hrepenenja polno, radosti, hotenja; let devetnajst — tu s prvo sladko nado dekle na pot pripravljala se življenja.

Poznala sem in slutila vse Tvoje sanje — saj mlada sama še, okusila sem njih sladkost; o pogled kruti! — do zadnjega si verovala; kdor vedel, da zaman — je usode kiel [grenkost].

Kje išče srce tužno naj utehe, izpolnjenja praznoti, ki med nami ostane, ko najdražje odnese na veke — če v veri ne, da snidemo se nad zvezdami?

V. Postojni, dne 8. okt. 1926.

Dora Gradec.

Sodbe o novem žrnem kruhu.

Povpraševali smo na raznih krajih o mnenju in okusu občinstva glede novega črnega kruha. So ista kot v vseh drugih mestih. Kjer peki dobro izdelujejo, izpečejo in dvignejo kruh, so ljudje z novim kruhom jako zadovoljni, kjer pa je jedo ljudje kruh iz pekarni, ki se zato ne briga za ne posvete peki posebne paknje, je pa ta novi kruh bolj reven. Prosi nas radi tega naše občinstvo, da opozorimo nato pristojne oblasti.

TRŽAŠKI BLAGOVNI TRG.

13. 10. 1926.

Trg je bil danes nekaj boljše od včerajšnjega. To pa le količinski, ne po cenah, ki so zelo trdovratne. Sadni del trga je bil neprimerno boljše od drugega. Lahko se reče, da je zavzemal dve tretjini celoga trga.

Cene na današnjem trgu so bile sledeče: Zelenjava: Radič 200—400; pesa rudoča 80—100; krompir 50—65; Šelen 140—180; malancane 200—260; paprika zelena 250 do 280; poper zelen 220—260; zelje belo 80 do 100; karfioli 100—120; vrzote 100—120; fižol nov 250; čebula 40—80; česen 250. — do 400; jabolka 80—160; limone 30—45 L.

Sadje: Česnje 70—100; brekve 250—600; fige 60—100; grozdje 200—360; hruške 100 za zabojo.

Društvene vesti

— Slov. akad. društvo "Balkani". Danes ob navadni uri važen sestanek. Člani se ga morajo udeležiti. — Odbor.

TELESNA VZGOJA

SPORT

SAVEZ SODNIKOV

Jutri točno ob 20.30 se vršijo izpiti za nove nogometne sodnike v naših prostorih ul. Zanetti 1. I. Komisija sestavljena iz gg. Plešničar, Sancin, Kras in Bertonec.

Vabimo vse kandidate, da se odzovejo v čim večjem številu. Kom. Plešničar.

M. D. "Prosveta", Trst - Spornilni odsek

Danes in jutri popoldne lahkoatletski trening. Udeležba obvezna.

Ob 19. uri se vrši sestanek hazene I. in II. čete v prostorih DKO. — Važno!

V soboto ob 20.30 celokupni spornilni sestanek. Vsi in točno v običajnih prostorih. — T. V.

NOGOMETNI TURNIR ZA KUPO DR. D. SARDOC

Poročilo sestanka tehničnega vodstva turnirja s dne 12. oktobra 1926.

Potrjena se sedeljski tekmi z naslednjim izidom: Adria-Sparta 5:1, Obzor-Prosveta 1:0.

V nedeljo 17. t. m. se bo vrtil na igrišču Obzora semifinálna tekma Obzor-Adria, začetek ob 15. uri. Sodnik g. Boris Plešničar.

Concordia je bila izkrajena ter pride v finalno tekmo z zmagačkom gornjega nastopa.

Vodstvo turnirja.

-Adria- -Obzor-

V nedeljo igra na igrišču S. D. Obzor v Rocolu za kup dr. Dorč Sardoca "Adria"-Obzor. Toliko kot prednaznailo!

S. K. Concordia - M. D. Primorje

V nedeljo 17. t. m. se srečata omenjeni četi na igrišču Primorje v prijateljski nogometni tekmi, in sicer ob 3. uri pop. Ta tekma vzbujala veliko zanimanja z ozirom na dejstvo, da se Concordia pripravlja na finale za kup g. dr. Sardoca. Concordia nastopi v popolni sestavi, s katero do sedaj še ni nastopila. Gledalcem se bo nudila prilika občudovati mojstra centerbalov Tomazika, kakor tudi vodjo napada Sancina in Brščiča II. Z druge strani se tudi Primorje pokaže v pravi kili in moči.

Lahkotletski trenirski del

Bazovica priredi dne 24. t. m. spornilni dan in sicer lahkoatletični meeting, pri katerem bodo zastopane sledeče discipline: kiti: 100 m, 400 m, 800 m; meti: disk, kroglica, kopje; akok v višino; cross-country; hazena in nogometna tekma.

Za prveke krasna darila, za društvo, ki doseže največ točk, krasna spominna pločta.

Tedenjski program in pravila v nedeljski "Edinosti."

Mladinsko društvo "Sparta"

Danes točno ob 8. uri društveni sestanek. Ker so na dnevnem redu zelo važne točke, je potrebno, da se sestanka udeležijo vse članstvo. Proti vsem, ki se ne bodo sestankov udeleževali brez posebnih vzrokov, se bo najstrožje postopalo. — Izjaki.

Jutri točno ob 7 in pol je sejo tehničnega vodstva. Navzočni morajo biti sledeči tovarniki: Santic Franc, Živic Marij, Santic Gabriel, Pahor Vida in Godina Valerija. Prosi se za točnost, ker drugače se seja ne bo vršila. — Spornilni načelnik.

S. D. Primorje - D. K. M. Tommaso

V nedeljo ob 16. uri se bo vršila na Proseku tekma med omenjenima družbama. Upajane na zadovoljiv začetek novega spornilnega leta.

D. K. M. Tommaso

Danes točno ob 20. uri se vrši sestanek spornilnega odbora. Prisotnost vseh tovarnikov obvezna. — Komisar.

Iz tržaškega življenja

Poskušam samomer dekleta.

Obupana radi boleznii, ki jo je smatrala za neozdravljivo, je 23-letna Dominika Nicolich, doma iz Malega Lošinja, a začasno bivačica v našem mestu pri svoji teti v ulici Boccaccio št. 9, včeraj zjutraj prišla do obupnega sklepa, da si vzame življenje. Hotela se je zastrupiti s lizolom, toda ker ji je v odločilnem trenutku odrekol pogum, je izpila le neznatno količino hudega strupa. Njen domači so poklicali na pomoč zdravnika rešilne postaje, ki je Nicolichevi izpral želodec ter jo s tem rešil iz vsake nevarnosti. Kljub temu pa je bilo dekle iz nevidnosti "vneljano v mestno bolnišnico."

Financijski podčastnik rešil otroku življenja.

Včeraj predpoldne bi se bila skoro dogodila v ulici Economio grozna nesreča. Da se ni pripetila, se je zahvaliti prisotnosti duha finančnega podčastnika Pacifica Falleoni, dodeljenega oddelku finančnih stražnikov v vojašnici pri Sv. Andreju. Okoli 10. ure se je premikal proti Sv. Andreju tramvaj, na katerem se je poleg drugih potnikov peljal tudi Falleoni. Ko je tramvaj privozil izza ovinka v ulico Economio, je zaviral zapazil, da stoji na tiru približno 4-letni otrok, ki ni kazal namena, da se bo umaknil. Zaviral je skušal naglo ustaviti, vendar pa bi bil tramvaj brezovomno povzročil otroka, da ni Falleoni, ki je stal na srednjem delu tramvaja in vse to videl, z veliko pristošnostjo duha skočil na tla, planil k malemu nevidnemu ter ga v zadnjem trenutku spravil s tira. Tramvaj je sicer dregnil podčastnika, tako da je padel z otrokom vred, vendar pa se nobenemu ni zgodilo nič hudega; oba sta zadobila le neznatne praske. Dobila sta potrebno pomoč od zdravnika rešilne postaje, ki je bil telefonično poklican na lice mesta. Nekaj mestni stražnik je nato spravil otroka, ki je 4-letni Albert Pastorini, domov ter ga izročil staršem.

Požar v Rojano.

Predpreteklo noč okoli 1. ure je izbruhnil v tovarni ogledal Oreste Guarini v Rojano nevaren požar. Ogenj je nastal iz neznanih vzrokov v hlevu, ki se nahaja tih tovarne, ter se naglo razširil na bližnjo tovarniško lopo, kjer je bilo nakupitveno mnogo slame in lesenih zabojev za zavijanje in odpošiljanje stekla. Nevarnost sta zapazila dva orožnika, ki sta brez pomišljanja vdira v goreči hlev ter s pomočjo nekaterih uslužbencev rešila 5 parov konj, ki bi bili sicer poginili. Medtem so bili telefoničnim potom poklicani na lice mesta gasilci, katerim je načeloval poročnik Uxa. Ker je požar zavzel precejšen obseg, je bilo gašenje, kateremu je sodelovalo tudi vojaštvo, dokaj težavno; trajalo je več ur. Šele proti jutru je bila nevarnost odstranjena. Del gasilcev je pa moral ostati na licu mesta skoro do poldne, ker je med razvalinami hleva in lope, ki ju je požar popolnoma uničil, tu pa tam je še tlel ogenj. Škoda je zelo znatna, a je pokrita z zavaroivanjem.

Pljamečva jeza.

Predsinčojnim je neki po delavsko oblečen moški, kateremu se je poznalo, da si je privoščil preveč kozarčkov opojnega trnega soka, zalutal proti okoli kavarne "Miramar" na trgu Libertà debel kamen, tako se je velika šipa razbila. Lastnik kavarne Klement Verzeznassi, je dohitel razgrajca ter ga izročil dvom orožnikom, ki sta ga odvedla v zapor. Moč. 4-letni tečaj Josip Lorinsca, stanujoč v ljudskem prenočišču v ulici G. Gozzi, bo moral sedeti precej časa, ker je bila šipa vredna 2000 lir.

Povrniki se potrebovali.

V začasni odsotnosti 21-letnega Jožeta Jerič, stanujočega na Vrdeh - Timljanov št. 1599, je predvčeršnjim nekdo vtihoval v njegovo stanovanje ter ukradel povrniki, vredni 150 lir. Orožniki, katerim je Jerič javil dogodek, so arretirali radi te tatvine nekega Josipa K. iz Stanjela.

Iz tržaške pokrajine

IZ ŠEBRELJ.

Škoda po povodnji.

Lahko se trdi, da take elementarne škode kot je bila dne 27. septembra t. l. naša občina še ni občutila, kar obstoja; vse naprave, ki so jih ljudje s trudom postavili v zadnjih 70 letih, so bile v teku starih ur uničene.

Most v Stopniku, na zidanih podstavkih, z železnimi travozami visokimi 40 cm, je izgubil v valove kakor igrača. Ta most je bil postavljen leta 1879. In na novo preurejen leta 1923.

Most na Želino, ki pelje v Jageršče, je odnesen z vsemi podstavki, ta most je bil v tekočem letu popolnoma prenovljen. Brv na Reki, napravljena na železnih kicah, je s podstavki odnešana; tudi ta brv je bila v tem letu obnovljena. Odnešana je ravno tako brv pri Vojaku.

Iz Stopnika v Šebrelje se potok in plazovi zemlje uničili popolnoma 2 km obč. ceste. Cesta iz Šebrelj v Jageršče, kakor tudi bližnja steza za prehod med vasema, je deloma odnešana, deloma zasuta, tudi za prehod nevarna.

V naši občini so bili občani zelo vnati za ceste. Danes se lahko trdi, da je vsaka nad polovico uničena.

Sodi se, da ima sama občina na mostovih in cestah okoli pol milijona škode.

Tudi posameznim posestnikom je povodenj naredila ogromno škodo; posestniku Mihju Jereb je strela udarila v hišo ravno med povodnjijo in sta zgorela hiša in klet; Janezu Červ je voda porušila hišo in vse njive, ravno tako tudi Antonu Tušar v Jagerščah. Uničila je miline tudi Janezu Rjavac in Jakobu Škvarca. Posestva na Oblakovem Vrhu so videti prava razdejavanja; tam so imeli tri poti, ena za v Šebrelje druga za v Spodnjo Idrijo, in tretja za v Trebušo; danes pa ni toliko poti, da bi mogel kdo le eno kival kam povesti.

Zelo hudo so prizadeli tudi posestniki v Sjavnici pri Jagerščah; Janezu Svetinič je napravilo neprecenljivo škodo, zraven zem-

ljišča mu je odneslo še drva in polje. Mnogo škode trpi tudi Franc Lapanja, dočim je manj prizadet Neža Jeram.

Le po površni cenitvi imajo posestniki okoli 700.000 L škode.

Sedaj smo popolnoma ločeni od državne ceste, niti ene prehodne poti nimamo. Zupanstvo dela sedaj brv v Stopniku, ki bo v teku par dni dovršena, most pa gotovo bomo takaj vsaj pol leta. Kaj se bo ukrenilo na Želino, še ni znano, najbrže se napravi tudi tam za prvi čas brv, ker drugače lju-

dje ne morejo dobiti najpotrebnejšega.

Priporočamo kupanstvu, da nujno ukrepe, da se odpre vsaj ena dovzna cesta iz most.

BORŠT

V petek se začne pri nas tridnevnična zve. leto. Zjutraj ob 6.30 se začne maša, zvečer proti avemariji bodo pridige z blagoslovom.

V nedeljo bo slovesna procesija ob 4. uri popoldne. Sodelovalo bo več duhovnikov iz bližnjih vasi.

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

TRGOVSKO OBRTNA ZBORNICA

opozarja vse one, ki sprejemajo v službo tujerodce, nedržavljanke na kr. zakon z dne 25. jan. 1923 št. 64, ki se glasi takole: Vsakdo, ki sprejme v službo kakega tujerodca, nedržavljanca, mora v teku 5 dni naznaniti na urad javne varnosti vse podatke o sprejetem tujcu in o njegovem delu ter istotako sporočiti v teku 24 ur njegov odhod na isti urad ter smer, v katero se je tujec podal. — Toliko v vednost našim trgovcem.

SKLEPI POKRAJINSKEGA UPRAVNEGA ODBORA.

Pokrajinski upravni odbor tržaške pokrajine je rešil na svoji seji od 7. t. m. med drugim tudi sledeče zadeve: **Dolžna:** pogodba o telefonski službi, odobrena s pripombami; **Štjaki:** pogodba o telefonski službi (odobrena); **Šlavinja:** prenos proračunskih svot (odobreno); **Poviri:** pravilnik o davku na napise (odobren); **Dolenja vas:** tarifa živinskega davka (odobrena); **Rokana:** večno članstvo društva Dante Alighieri (odobreno); **Naklo:** nakup plošč neznanega vojaka za šolo (odobren); **Postojna:** stroški za sprejem Club Alpino Fiume (odobren); **Lokov:** pristop k društvu avstrijskih bitij (odobren); **Škopo:** pravilnik o davku na pse (odobren); **Tomaj:** pošteatova medalja (odobrena); **Štjaki:** pravilnik o davku na pse (odobren); **Lokov:** št. Peter: stavbni red (odobren); **Milje:** razni davki in stavbni red (odobren).

POMANJKANJE TOVARNIKOV VOZOV NA PROGI GORICA-PODERNO.

vložit pritožbo na pristojna mesta, ker v dolini Soče in Bače, kjer je, kot razumljivo, največ prometa z lesom, ni na razpolago potrebne množine tovarnih vozov, in mora sato les tedne in tedne čakati na postajah, da pride ta ali oni na vrsto za en voz. Da je to velika ovira v rednem in naglem prometu, ki so ga trgovci vajeni, je jasno in gotovo ter že po tem razvidno, da se pritožbe s strani lesnih trgovcev vedno in vedno bolj množijo. Na to progo bi bilo vredno bolj paziti že vsled njenih zvez z inozemstvom.

IZ AJDOVŠČINE

Važnost gasilnega društva.

Zadnji časi so pokazali, kako potrebna je bila ustanovitve gasilnega društva za Ajdovščino in Šturje. Gasilno društvo ne deluje samo pri požaru, ono se je izkazalo tudi pri drugih nesrečah in posebno pri zadnjih poplavih in zadnji povodnji. Ko je prišla pritekači voda v hiše in hleve v zgornjem delu Ajdovščine ob vodi Lokavšček, se je zasilil trombe glas: Na pomoč! Takoj je prihitelo šestnajst gasilcev, preobčlenih že v delovno obleko. Planili so v hleve, znašli prašice v varnejše hleve in tudi v gorenje prostore, odvezovali v skrajnih slučajih tudi presekovali verige od jasil, vlačili telice in krave, ki so bile že do polovice v vodi, na varno, jezili prehode, da ni voda vdirala, kjer je voda zastajala, so pa podirali zidne ograje, da je lahko odtekala. Na poklic so priskočili tudi ognjegasci iz Šturja na pomoč in skupno rešili delovalci. Gasilci so se že bili pokazali pri malih požarih; nikdar ni preteklo deset minut po znamenju iz trombe, ko se je bilo zbralo moštvo na določenem mestu.

Obe gasilni društvi štejeta kakih petinštrideset mladeničev, ki imajo redne vaje vsak teden. Organizirani so dobro in pod strogo disciplino, kar se opazja pri vajah. Pogumni in drzni so njihovi nastopi, in razume se, da imajo pri tem mnogo zaslug načelniki in podčastniki.

Cudno se nam zdi, da se je že ob začetku začelo društvo od neke strani omalovaževati in da so se mu začela metati polena pod noge in vse to radi osebnosti. Ko zasilijo društvo klic na pomoč, ne bo gledalo, katere stranke si, takoj bo na mestu, da ti reši premoženje bodisi pred ognjem ali pa poplavo in če bo videlo človeško življenje v nevarnosti, se ne bo oziralo in ne bo gledalo ne na svoje zdravje ne na nevarnost, da tebe reši.

Mladini obeh gasilnih društev kličevo: Le tako, pogumno naprej, saj vaše delo je obkrošeno in človekoljubno!

Novi občinski načelnik potestati vitez Pertelli si je dal predstaviti oba načelnika, pohvalil ju za rešitno delovanje in jima objubil tudi nagrado in vedno pomoč. Pokazal je, da se zaveda velike važnosti, koristi in potrebe gasilnih društev.

IZ TEMNICE.

G. Rogelja Jožef iz Temnice nam je poslal z ozirom na dopis iz Temnice objavljen v "Edinosti" od 3. oktobra sledeči popravek s prošnjo, da ga objavimo:

"Vest, ki ste jo objavili pod naslovom 'Mlad požigalec', ni točna. Rogelja Edvard, ki ga omenja dopisnik, je moj sin in ima le štiri leta in ne sedem, kakor ste bili obveščeni. Požar ni nastal v prisotnosti strica, ker ga ni bilo doma, ampak otrok je bil sam doma s staro materjo, katere pa je bila v kuhinji. Otrok je začel tedaj klicati s sonika 'smati, mati'. Na ta klic je stara mati tekla na senik, ki je bil ves v ognju, ter rešila otroka."

POPLAVA V REDNE.

Tudi zahodna Brda in prav dolina vasi Dolenja so trpele ob zadnji povodnji, ker je potok, ki pridre izpod Kožbane, silno narastel ter so tudi pritoki prestopili bregove. Tako je bilo že polje na Križadi pod Dobrovo pod vodo, čeravno je pototič, ki teče tam mimo, prav neznamen.

Ponikve so po zadnjih poplavih trpele precejšnjo škodo na usadih. Sicer so one same na vrhu hriba, toda usadi so zasuli obe cestni zvezi z zunanjim svetom, t. j. eno na Podmelec in eno na Bačo. Treba

bo precejšnjega dela, preden se očisti ta svet.

Potres so čutili v nedeljo ponoči okoli 3. ure v Avčah in Kanalu. Brez vse škode, radi lahkih sunkov se niti zbudili ni nobeden.

Auto v ognju na cesti od Ajdovščine proti Trstu. Vnel se je karburator in mehanik Kaben je komaj rešil svoje življenje. Auto pa mu je zgorel. Trpi 15.000 lir škode.

POPLAVA V BAŠKI DOLINI.

Iz Bače pri Idriji nam pišejo: Nesrečna naša vas je postavljena ravno med dve vodni sili, ki naravnost teknujeta medsebojno, katere bo več škod

zumljivo je, da je obveljala zahteva g. komisarja. Prizorček je bil sredi vse žalosti smešen.

Dalje nam poročajo, da je cesta od Bače po dolini proti Podmeltcu nerabna tudi za pešce. Voda je v noči od nedelje do ponedeljka odnesla ves široki travnik med strugo in pa vojaškim municijskim skladiščem, ki je na desnem bregu v hribu, ter se zajedla v hrib sam. Tu je odnesla popolnoma kakih 10 m ceste. Dalje je poročila in odnesla velik kos ceste pri Lušnovi kmetiji, drugod jo je zasula več metrov na visoko.

Voda je še ves dan v ponedeljek stala visoko nad normalo in pričela padati šele danes, v torek.

Vlak vozi sedaj preko postaje v Sv. Luciji do Podmelca oz. Kneže, kjer je proga še vedno zasuta. Tu so morali potniki kak kilometer daleč peš, nato pa jih vlak znova odpelje do Podbrda. Oni drugi vlak je dala na razpolago jugoslovenska uprava železnice, ker ni bilo slučajno v Podbrdu nobenega stroja.

Odgovor dopisniku «Gor. Straže».

Par besed v odgovor dopisniku «Goriške straže». V eni izmed zadnjih števil «Goriške straže» je bil priobčen dopis iz naše vasi, kjer neki dopisnik govori, da se pri nas prepešče cele noči, kar pa nikakor ne odgovarja resnici. Za časa nabora je sicer res bil nekega večera ples, ki so ga priredili naborniki. Tem pa ni moremo zamisliti, ako se malo poveselo, predno se poslovi od svojih dragih, in odidejo v tujino, kamor jih kličejo vojaška oblastva. Enkrat poprej je tudi bil v naši vasi, kate-rega pa ni priredilo «Prosv. dr.», kakor hoče reči dopisnik zgoraj omenjenega lista, ampak taki ljudje, ki nimajo z društvom ničesar opraviti. Dalje trdi dopisnik, da so bili na tem plesu navzoči tudi društveni odborniki, kar je pa grda laž. Tudi domačih deklet ni bilo na tem plesu niti ene, za kar jim gre vsa čast in hvala.

Iz omenjenega dopisa se razvidi dalje, da je hotel dopisnik s svojim pisanjem in obrekovanjem oblatiti naše «Prosv. društvo» in s tem celo vas. Dopisnik je gotovo nevoščljiv, ker ga na omenjeni ples ni nihče povabil. Ako pa bi se to zgodilo, bi se g. dopisnik rad odzval vabilu. Radi tega pa vendar ni treba udrhati po nas, češ, kakšni plesalci da smo, ker se s tem spravi cela vas ob dobro ime. H koncu še pripomnim, da je g. dopisnik gotovo velik strahopet-než, ker se noče pod svoj podpisati, ampak se raje skriva za hrbtom uredništva.

Franc Kovačič, preds. «Prosv. društ.»

PONOVNE POPLAVE V IDRIDIJ.

Po zadnji povodnji, ki je prizadela našemu mestu milijonsko škodo, smo imeli zopet par lepih dni, kot da bi si nebo hotelo ogledati svoje razdejane in dati ravno toliko prilike, da ljudje znova začno graditi podrti zidove in hiše ter jim potem komaj začetlo delo uiniti.

V tistih par dneh so ljudje očistili svoja stanovanja, vojaštvo je pomagalo pri čiščenju cest, na poti od Idrije do Sp. Idrije je kar mrgolelo delavcev civilne genija in vojaštva, v Idriji so pri Sv. Janezu naredili nov lesen most za promet pešcem, ravnotako drugje po mestu, v Sp. Idriji so napeljali žično brv, tudi za pešce, malo nižje pa so začeli postavljati ograje za nov lesen most, ki bi moral služiti za prevoz lažjih vozov. V Idriji so potem začeli čistiti strugo Nikove, ki se je pri zadnji povodnji nasula na visoko z gručem in peskom, pričelo se je z izdajanjem podrtih obrežnih zidov, nasipavanjem raztrganih potov, odvažanjem nanešenega lesa itd. Vse je delalo, po ulicah je kar mrgolelo.

Pa se začno znova zbirati preteklo soboto črni oblaki nad mestom in kmalu je začelo liti. Ljudje, prestrašeni še od zadnje povodnji, so takoj in brez izjeme začeli graditi vodni tok, zapirali in s kitom ter aluovic obdajati vrata, da bi se ubranili morebitnega navala vode v hiše. Zopet je bilo vse na delu. Dež pa je padal neprestano še vedno vso noč med soboto in nedeljo zjutraj in vode so začele naraščati. Nikova, ta za Idrijo nesrečni hudournik, je takoj prestopila bregove ter udrla po cestah, ki so bile v hipu potoki. Umazana voda je odnesla znova ves na poti nasuti material. Udrla je tudi v nekatere hiše, ki so radi zadnjih nanešenega gruča ali pa izpodjedanih bregov skoraj prav v njeni strugi. Kanali niso mogli več požirati vode, ravno obratno, bruhali so jo. Mnogi usadi, ki so zadnjič samo napokali, so se radi razmočene zemlje pogrezli v dolino in povzročili novo škodo. Cesta proti Sp. Idriji je znova na več mestih zasuta, komaj postavljeni krušči za nov most pa je voda odnesla. Tokrat je začela naraščati tudi Idrijica, ki zadnjič ni bila tako grozna, in je odnašala les in poplavlila njive in travnike.

PODLISTEK

JULES VERNE: (136)

Skrivnostni otok

— Res je, je pritrtil poročevalec, zdaj pa smo upravičeni brezobzirno postopati z njimi.

— Vendar pa, je pristavil inženir, moramo nekaj časa prebiti v staji, to je, dokler se bo lahko izvršil Harbertov prenos v granitno hišo.

— Kaj pa Nab? je vprašal poročevalec.

— Nab je dobro zavarovan.

— Če bi se pa napotil k nam v skrbah, ker nas ni toliko časa nazaj?

— To se ne sme zgoditi. Po poti bi prišel ob življenje.

— Zelo verjetno je, da bo skušal pridružit se nam.

— Oh, če bi bil brezovaj se nepokvarjen, kako lahko bi to preprečili! Zdaj pa je to nemogoče. Da bi pustili Harberta in Pencroffa sama tu, ne gre. No dobro, sam pojdem.

— Ne, ne, Clr, je odvrnil poročevalec, vi se ne smete podajati v nevarnost. Vaš pogum ne izda tu nič. Tisti podlež se go-tovo ogledujejo kje v bližini staje in so skriti v bližnjih gostih šumih. Če bi se

vi podali ven, bi imeli dve nesreči na-mesto ene.

— Toda kaj bo iz Naba? je ponovil inženir. Po štirindvajsetih urah naše odsotnosti brez naših sporočil, se bo napotil k nam.

— In ker se bo še manj čutil kakor mi, ga bo zadela morilna krogla.

— Ali nimamo sredstva, s katerim bi ga obvestili?

— Ko je inženir o tem razmišljal, se mu je pogled ustavil na Topu, ki je pred njima tekal sem in tja, kakor bi hotel reči: No, ali nisem jaz tu.

— Top? ga je poklical Clr Smith.

— Z veseljem skoči je pes sledil gospodo-vemu klicu.

— Seveda, Top pojdi! je dejal poročevalec, ki je poznal inženirja. Top bo mogel uti, koder bi nam ne bilo mogoče. On nam bo ponesel poročilo od tu v granitno hišo in nam ga od tam zopet sem prinesel.

— Hitro! je silil Clr Smith, samo hitro!

— Takoj je Gedeon Spilett strgal iz svoje beležnice list in napisal nanj sledeče vrste:

«Harbert je ranjen. Smo v staji. Bodi čuječ. Ne zapuščaj granitne hiše. Ali so se pokazali kaznjenci v bližini? Odgovori po Topu.»

— To kratko pismo je vsebovalo vse, kar si je Nab želel vedeti, in zahtevalo od Naba vse, kar je naseljenca zanimalo.

«Top! Moj vrli pes, je rekel inženir, bo-kajod psa, Nab, Top! Nab! Pojdi, pojdi! Top je skočil v vrak; razumel je, uga-nil, kaj so od njega hoteli. Pot mu je bila dobro znana. Še manj kot v pol uri jo je ugenil prehoditi in smeli so upati, da bo žival smuknila skozi, koder bi človek ne mogel, ne da bi se izpostavil nevarnosti. Inženir je šel k stajnim vratom in odprl durico.

«Nab! Top, Nab!» je ponovil inženir še enkrat ter pokazal proti granitni hiši.

Top je stekel ven in kmalu izginil iz-pred očmi.

«Gotovo prispe tja, je rekel poročevalec.

— Da, in prav gotovo se tudi vrne! Zve-sta žival!

— Koliko je ura? je vprašal Gedeon Spilett.

— Okrog desete.

— V teku ure bo že nazaj. Paziti mora-mo na njegov povratak.

Zaprla sta stajna vrata. Inženir in po-ročevalec sta se vrnila k hišici. Harbert je še vedno trdno spal. Pencroff je nepre-stano molil obkladke. Gedeon Spilett, ki ni imel v trenutku nobenega drugega de-la, je pripravil nekaj južine; pri tem pa je z ostrim očesom opazoval gornji odra-stek, ki je segal v stajo in odkoder je pri-čakoval napad.

Naseljenec so v skrbih pričakovali To-povega povratka. Malo pred enajsto sta

Cir Smith in poročevalec s pripravljenima karabinkama čakala za vrata, da jo od-preta takoj, ko se pes povrne. Nista dvo-mila, da je Nab poslal Topa nazaj, če je le prispel do granitne hiše.

Kakih deset minut sta stala tako ob vratih, ko se je razlegel pok, kateremu je sledilo pasje lajanje.

Inženir je odprl naglo vrata ter ustrelil v gozd, kjer se je bilo pokadilo.

Skoraj istočasno je planil Top v stajo, nakaš so se vrata naglo za njim zaprla.

«Top, Top!» je vzkliknil inženir in prijel lepo, veliko glavo psa.

Na vratu je visel listek in Cir Smith je prebral naslednje besede, ki jih je Nab napisal z nekoliko okorno roko:

«V okolici granitne hiše ni razbojnikov. Ne maknem se s mesta. Ubogi Harbert!»

OSMO POGAVJE.

Kaznjenci so bili torej vedno v bližini staje in prežali na naseljenca, da bi jih posamič pobili. Ni preostajalo drugega ka-kor smatrati jih za divje zveri; toda ve-lika previdnost je bila kaj potrebna, ker razbojniki so imeli zdaj to prednost, da se so mogli razgledati, medtem ko nase-ljenici niso mogli videti skritih roparjev. Vsak hip so jih mogli oni iznenaditi.

Cir Smith se je torej pripravil na daljše bivanje v staji, v kateri je bilo dovolj za-loge. Ayrtonova hišica je bila z vsem po-trebnim preskrbljena in kaznjenci niso

imeli časa jo opliniti, ker jih je prepodil prihod naseljenec. Gedeon Spilett si je takole predstavljaj zadnje dogodke: Šest kaznjencev, ki se je izkrcalo na otoku, se je napotilo ob južni obali dalje, nato pre-ko Kačastega polotoka, ker bržkone niso hoteli skozi gozdovje Daljnega Zapada, in so prišli do Slapne reke. Od tam so prišli ob desnem bregu reke hodeč do odrasli kov Franklinove gore, kjer so iskali pri-bežališče, in so tako odkrili stajo, ki je bila zapuščena. Nastanili so se v njej in pričakovali primernega trenutka za izvršitev svojih zlobnih načrtov. Ayrtonov pri-hod jih je bržkone presenetil, toda posre-čilo se jim je ga premagati in... drugo je bilo jasno.

Zdaj jih je bilo pet, toda bili so dobro oboroženi ter so se klatili po gozdu. Če bi se podali tja, bi se naseljenici izpostavili njihovim strelom, ne da bi mogli uspešno odgovorjati.

«Mirno čakati! je opominjal Clr Smith, zdaj ne moremo drugega napraviti. Ko bo Harbert okreval, bomo temeljito preiskali otok ter uničili razbojnike. To bo namen naše velike ekspedicije...»

— Kakor tudi najti našega skrivnost-nega zaščitnika, je dopolnil Gedeon Spl-et inženirjev stavek. Zato moramo reči, dragi Clr, da nam je takrat njegova pokroviteljska roka odpovedala, ko je bila najpotrebnejša.

ZAHVALA. FANČI

Ob nemadni, bridki izgubi naše nemadomestljive ljubljenske in oduke

nam je došlo vsestransko toliko iskrenega sočustvovanja in tolažilnih besed in dejanj, da nam ni pri najboljši volji mogoče izreči vsem tako priščno zahvalo, kakor nam je narekuje hvaležno srce.

Bodi tedaj izročena na tem mestu skromna zahvala slavnim občinam Črni vrh, Lome, Podkraj, kakor tudi gospodom poteštatom imenovanih občin, vrlim fantom in dekletom podkrajskim za častno spremstvo ob krsti in nošenje taiste ter darovane vence, hvala vsem občanom in lokalnim poveljstvom kr. karabinerjev in kr. finance za spremstvo do obč. meje.

Srce nam je protresel nadvse lep sprejem naše blage pok. hčerke Fančike v Postojni. Vrio sestre telovadke in krepki fantje telovadci so se sprejeli s častno stražo poslednjih v svojo sredo ter jo ponesli na krepkih ramenih v cerkev in nato na nje poslednji, hladni dom, sestre telovadke in sovrstnice pa so jo spremljale ob krsti na njeni zadnji poti. Prišrna Vam hvala ljube sestrice in bratje, zlasti s. Mihi Severjevi, našelci za nje ljubeznivi trud. Ne moremo najti besed, da bi se zahvalili našim ljubim domačinom za njih ljubezen in naklonjenost, ki so nam jo izkazali o tej trpi priklki. Pohitili ste k njeni krsti v Hrudi, sprejeli jo tako ljubeznivo v Postojni, hvala Vam, pozabili ne bomo nikdar Vaše ljubezni.

Posebna dolžnost nas veže se zahvaliti pred. duhovščini in veleč. g. župniku Gabrenji v Podkraju ter pred. gospodom duhovnikom in g. dekanu Krhnetu v Postojni za zadnje spremstvo in tolažila. Hvala visokorodnemu g. podprefektu Cav. Uff. dott. Orlandi-ju v Postojni za izredno naklonjenost in g. poteštatu Marino Marini-ju, zastopnikom vojaštva, milice, finance, karabinerjev in vseh drugih uradov in korporacij za zadnje počastitev pri pogrebu. Prišrna hvala za požrtvovalno naklonjenost, ločenje in zdravniško skrb veleč. g. dr. Grušcu, ki je našo ljubljensko tolažil in bodril ves čas njene dolge in težke bolezni.

Prišrna hvala bratom pevcom za zadnje pevsko pozdrave in darovane «rdeče rože», enake bratom telovadcam in sestram telovadkam za poslednje cvetje, hvala vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, korporacijam in drugim, ki so prihitali v Postojno, jo spremlili k počitku in darovali naši ljubljenski krasno cvetje. Iskrena hvala slav. godbenemu društvu za poslednje poslovilne akorde, srčna hvala vsem in prav vsem, ki so na ta ali oni način pripomogli in sodelovali in nam priskočili na pomoč v teh težkih in najbridkejših urah našega življenja. Bog poplačaj vsem stoterol

Hvaležna in neutolažljiva ADOLF in MILKA JURCA in sorodniki.

ZAHVALA

Čut hvalečnosti nas sili, da se tem potem priščno zahvalimo vsem, ki so našo preljubo

MAMO

kakorkoli tolažili in pomagali v njeni mučni bolesi, kakor tudi onim, ki so pokazali toliko sočutja ob pogrebu, ko so jo spremljali na njeni zadnji poti.

Predvsem srčna hvala št. gg. duhovnikom, št. sestri, g. poteštatu, dr. Vigliani-ju, ravnatelju triške bolnice, dr. Gramenudi, občinskemu zdravniku, vsem darovateljem prekrasnih vencev, našim uslužben-cem in delavcem, ki so hoteli spremiti in nositi njih «gospodinj» k večnemu počitku.

Ravnatko srčna hvala nabrožinskim pevcom za krasno žalo-stinke in občinski godbi. Vsem, prav vsem srčna hvala.

(1063)

Družina RADOVIČ.

MALI OGLASI

BERLITZ-SCHOOL Via Fabio Filzi 23, pouk in prevodi v vseh jezikih. (1513)

VSEM LJUBITELJEM ZIMSKEGA CVETJA naznanjam, da so mi došle iz Holandije čebulice raznobarnih hijacin, polnih in enostavnih, tulip-panov, frezij, cesarskih kron (Fritillaria imperialis), narcizov ter gomolji «skriselov» (Calla aethio-pica). Čebulice prodajam po najnižjih cenah ter jih razpošiljam tudi po pošti. «Vinoagrar» (Just Usaj) Gorica. 1592

PEKOVSKO VAJENEC se sprejme takoj. Jakob Merhar, Sv. M. M. zg. Bivko 4. 1587

GOŠLI, glas zelo lep, mehak, cena L. 760. Naslov pri upravnistvu. 1588

POROČNA SOBA z uporabo kuhinje se odda za-koncema brez otrok ali pa boljima mladeničema. Viale Venti Settembre 23, III., od 18-19. 1589

MAŁA, dobrovpeljana manufakturna trgovina se prodaja takoj. Naslov pri upravnistvu. 1591

DRUŽABNIKA s kapitalom od cca. Lit. 150.000 (ali dva po Lit. 75.000) sprejme že več let obstoječa tovarna v Sloveniji, radi povečanja obrata. Podjetje je v polnem razmahu, z naročili preobločeno in dokazano rentabilno. Sodelovanje družabnika je zaželjeno (prosto stanovanje v hiši) vendar ni po-goj. Resni reflektanti, kateri se razpolagajo z goraj označenim kapitalom naj se javijo pod značko «Rentabilno» na upravnistvu. 1590

AVTOMOBIL «Puch», tip 12, pokrit, s 6 sedeli, se prodaja. Khrne Ivan, gostilničar, Vipava. 1579

SMILAJOD (Trpoški sok), izborno sredstvo proti arteriosklerozi, revmatizmu in težkemu dihanju, kašlju in kataru, uspešno čistilno sredstvo, po-sebno priporočljivo za osebe, stare nad 50 let se prodaja samo v lekarni Castellonovich, Trst, Via Giuliani 42 (paralelna ulica Via dell'Erizia). (1524)

KRI ČISTILNI ČAJ. Najkvalitetnejše sredstvo za očistiti in osvoboditi kri; priporočljivo zlasti spo-mladni ni v jeseni. Zavoj vsebuje 6 zavojčkov, vsak zavojček služi za pripravo okuhljaja, ki se vzame pred zajtrkom. Lekarna A. Giunilia, Postojna. 1515

BABICA, avtorizirana, diplomirana, sprejema no-seče. Adele Emerschtz-Sbaizer, Farneto 10 (po-daljšana Ginnastica), lastna vila, tel. 20-64. 1428

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Govori slovensko. Slavec, Via Giulia 29. Telefon 33-19. 1517

20 CORSO 20

Tržaški meščani, hočete imeti lepo obleko? Dobite jo v trgovini Corso 20. Na izbero blago iz same volne. Postrežba točna.

Predvsem pa ne zabite, da zaslužite čistih 50%.

1065

Mehko baržunasto kožo dobite z rabo novega nepreokljudnega mila

BANFI

znanka Zlati petelin

Poskusite ga, ker je najfinjši na svetu. Skrob, boraks Banfi je najbolje za likanje perila. 1277

KRONE! KRONE!

brilijane, platine, 20-karatsne zlate kornale

zlate plačaje po višjih cenah nego vsak drugi

Albert Povh — urarna

Trst, Via Mazzini 46 1013

Prvi otipljivi učinki DUIGANJA LIRE

Manufakturna trgovina

Succ. E. De Franceschi

Via Roma 24 vogal Via Valdirivo

začne s prodajo velikih partij blaga po najugodnejših cenah.

PRTIČI Bolegna . po L 1.55
PRTIČI iz atlasa . " " 2.60
PRTIČI Torino . . . " " 3.10
NAMIZNI PRT cm 120 " " 7.75
NAMIZNI PRT " 140 " " 8.75
NAMIZNI PRT " 150 " " 9.30
PLATNO Famiglia
cm 80 " 4.35

FANTAZIJE bom-bužaste, novost od L. 6.— naprej
PALETOT različni
novost . . . od L. 13.40
BLAGO, sama volna od L. 14.—
FLANELA bomba-žasta, v barvah od L. 4.—
BRISAČE crepe . . . 4.10
MADAPOLAM 2000 cm 80 L. 4.35
TELOVNIKI volneni, različni . . . od L. 35.—

Izredna prilika odrezkov po L 2.60 meter

Oglejte si naša izložbena okna v katerih so naši predmeti bogato izloženi.

1099

Gospodarstvo Julijske Kraljevine

V.

Pregled celotnega prebivalstva:

	m. in ž.	m.	ž.
Goriško-Gra-	253.670	130.968	122.702
diščansko			
Trst	238.655	117.497	121.158
Istri	343.401	173.960	169.441
Kranjsko in			
Koroško	65.638	33.248	32.390
Zadar in otoki	18.623	9.095	9.528
Jul. Benetija	919.987	464.768	455.219

Na omenjene tri največje občine od-

pade od teh:

	kakor zgoraj		
na Trst	28.154	15.121	13.033
na Gorico	49.323	25.723	23.600
na Pulo			

Od celokupnega prebivalstva je bilo

v starosti nad 10 let:

na Goriško-	206.145	130.968	122.702
Gradiščanskem			
v Trstu	204.107	100.040	104.067
v Istri	274.895	139.653	135.242
na Kranjskem			
in Koroškem	53.102	26.987	26.115
v Zadrin in na			
otokih	15.664	7.549	8.115
v Jul. Benetiji	753.963	381.158	372.805

Na Trst jih odpade

kako zgoraj

Na Gorico

Na Pulo

S poljedelstvom se je pečalo od oseb

v starosti nad 10 let:

na Goriško-Gra-	86.361	52.433	33.928
diščanskem			
v Trstu	2.797	2.334	463
v Istri	97.776	78.424	19.352
na Kranjskem in			
Koroškem	26.533	15.881	10.652
v Jul. Benetiji	215.867	150.727	65.140

Od vsakih tisoč prebivalcev v sta-

rosti nad 10 let se je torej pečalo s

poljedelstvom

na Goriško-Gra-

diščanskem

v Trstu

v Istri

na Kranjskem in Ko-

roškem

v Zadrin in na otokih

v Julijski Benetiji

Z edino izjemo Trsta z izredno niz-

kim odstotkom za poljedelce (in še ta

ne odpade na glavno selišče, temveč

na okolico) kažejo vse dežele izrazit

poljedelski značaj. Odstotek za Istro je

nedvomno veliko višji, kajti never-

jetno je, da bi se pečali s poljedelstvom

78.424 moški in samo 19.352 ženski.

Ako izločimo od Goriško-Gradiščan-

sko in Istre Gorico, odnosno Pulo, je

odstotek, ki odpade na poljedelce, še

večji:

za Gor.-Gradiščansko

za Istro

Temu primerno se izpremeniti tudi

razmerje za Julijsko Benetijo, ako iz-

ločimo občine Trst, Gorico in Pulo. Od

vsakih 1000 prebivalcev v navedeni

starosti se peča s poljedelstvom 430

oseb (od vsakih 1000 moških 588, od

vsakih 1000 žensk 270).

Za natančnejše proučevanje gospo-

darskega položaja naravno ne zado-

stuje samo ugotoviti, koliko oseb se

peča s tem ali onim poklicem, potreb-

no je tudi vedeti, ali izvršuje svoj po-

klic kot samostojen gospodar ali kot

uslužbenec ali drugače.

Radi tega smatramo za potrebne, da

podamo v tem oziru specifične po-

datke.

Od vseh oseb, ki se pečajo s poljedelstvom, je v (na):

Trstu

Gor. Gr.

Istri

Kr. Kor.

Zadrin

Jul. Ben.

Poljedelci, ki obdelujejo lastno

zemljišče ali družine

Fevdniki in užitkarji

Najemniki

Polovčari, koloni

Obvezani kmetje

Poljski dninarji, km. hlapi

Poljski upravitelji in poslovodje

Vrtnarji, cvetličarji, gojitelji to-

baka

Ovčarji, volarji, pastirji

Zivinarji, čebelarji, svilorejci

Gozdarji, ogljarji, drvarji

Poljski čuvaji in zasebni gozdni

čuvaji

2797 86.361 97.776 28.533 2.400 215.867

Iz teh podatkov se najbolje zrcali sta-

nje poljedelca v Julijski Benetiji. Po-

sebnost pozornost zasluži veliko število

kolonov na Goriško-Gradiščanskem in

v Istri. Zanimivo bi bilo ugotoviti še

velikost posameznih posestev in šte-

vilo ljudi, ki živi na njih. Teh podat-

kov knjiga žal ne vsebuje. Glede veli-

kosti posestev pa smo v eni prejšnjih

številkih opozorili na veliko razkosa-

nost posestev zlasti v Istri. Ako koga zan-

ima število članov posameznih družin

neglede na velikost posestev, potem bo

našel potrebne podatke v knjigi o

ljudskem štetju. Za našo svrhu bi bila

ta številka zgolj balast.

L. C.

SEMENSKI KROMPIR.

Tržaška kmetijska družba v Trstu vabi vse zadrage, člane in posameznike, kateri se želijo preskrbeti z inozemskim krompirjem, da prijavijo čimprej množino in vrsto inozemskega krompirja za seme, ki ga mislijo naročiti.

Semenški krompir se bo uvažal v mesecu februarju prihodnjega leta.

Sprejemamo tudi manjša naročila, kate-

ra bodo ob prihodu vagona v Trst, odpola-

na na zahtevni naslov.

Prijave sprejema:

Tržaška kmetijska družba v Trstu, ulica

Toroblanca št. 19.

Razno ročno kmetijsko orodje šape, mo-

tičke, cepilne nože, škarpje, grablje, gnojne

vile itd.

Kletarsko orodje: brente, brentače, kadi,

Semena: spinača Viroflay po lir 6.50,

Viktoria po lir 7.— Gaudry Eskimo in s

spičastim zrnjem; motovilca navednega in

holandskega; solatine, redkvice okroglo in

podolgate, inkarnatne detelje itd.

Kmetijska stroja. Slamoreznice znane to-

varne Mayfarth, plugje, plužna telesa, trav-

niške in njivske brane, posnemalnike za

mleko, gnojnične sesalke itd.

Krmila. Orebove tropine, laneno seme,

ptičjo krmo itd. Sprejemamo naročila za

otrobi, koruze in razna žita na debelo po

najnižjih cenah.

Umetna gnojila. Sprejemamo še vedno

naročila za: Superfosfat 14/16 od sto po lir

1.85 enota, podlaga zaračunana 15 odst.

Močnejši superfosfat 16/18 od sto po lir

1.85 enota, podlaga 17 odst. franko vagon

Benetke. Za Istro je tovarna dovolila izje-

zmoza popust.

Kalijsvo sel, zaračunano 40/42 od sto, be-

lo, drobno mleto iz naše zaloge lahko naro-

čite:

za vipavski okraj: pri Kmetiki Posojil-

nici v Vipavi.

za istrski okraj: pri Mlekarski Zadrugi

v Trnovem.

za posojilni okraj: pri Kmetiki Hranil-

nici in Posojilnici v Matenji vasi iz skla-

dišča Mlekarnice na Prestranku.

Znanost in umetnost

«NAŠ GLAS»

Pred nekaj dnevi je izšla 5-7. številka «Našega glasa», ki pomeni tako po vsebini kakor obliki znaten korak dalje. Zdi se, da se bo ta mesečnik polagoma prelevil v tisto splošno revijo našega kulturnega življenja, ki jo tako pogrešamo. Danes ima še pretežno dijaško in mladinsko obilježje, vendar je videti, da stremijo vsi ti mladi ljudje, ki vanj pišejo, za nečim širšem. Prvih pet člankov razpravlja o raznih organizatoričnih in idejnih vprašanjih iz dijaškega ter mladinskega področja. Učitelje, pa tudi ostalo javnost bo zanimal obširnejši, a jedrnat napisani članek o zgodovini bivše Zveze slovenskih učiteljskih društev. Dva krajša, aoristična članci so dotakneta ženskega vprašanja in skrivnostnih vplivov volje. H. Škerl poroča o krikih in težavah Smarečnega umetniškega dela; Thea Černigojeva piše o novi ruski upodabljači umetnosti; Dragovan Vinkov se spominja Nazorove pedesetletnice; Branko Perović, Ivo Mihovilič in Karlo Kocijančič priobčujeta svoje razno hrvatsko in slovensko liriko; obširen «Vestnik» poroča o različnih dogodkih in o organizatoričnem delu v dijaških in mladinskih društvih. Slikar Černigoj priobčuje tri linoreze in je na pravil za list tudi novo naslovno stran. Kakor čujemo bodo prihodnje številke objavljale reprodukcije del tudi drugih slovenskih upodabljačev umetnikov v Jul. Kraljini. «Naš glas» se naloži na naslov: Casella postale 348, Trieste in stane celotno 18 lir, za inostranstvo 24 lir. Priporočamo!

LJUBLJANSKO GLEDIŠČE.

Omenil je že Fr. Bevk, da smo pričakovali, da bo šla letošnja sezona na oder v znamenju domače, slovenske drame. Zvečini repertoarja pa je pokazal, da ravnanje ne misli z našimi močmi. Izmed vseh del sta naznanjeni le dve. Sicer je menda res, da namerava ravnateljstvo še med sezono vtakniti par domačih kosov v celoten program in računa zlasti na literarno tekmo dramatikov, ker je razpisanih za najboljšo dramo 10.000 Din. toda menda ta stvar ni naša odziva v prizadevanjih krogih. Do zdaj sta dala dvojce svojih del na razpolago le ravnatelj Golia in pa pesnik «Zapeljivke» — Cv. Golar.

Letošnje sezone smo bili deležni lepe in uspele premiere: dali so Cankarjeve Hlapce. Režiral je dramo G. M. Škrbinšek, tudi v Julijski Kraljini dobro poznana osebnost na dramskem polju.

Da je Cankar naš najboljši dramatik, je jasno in že znano. Grdo bi bilo, če bi to resnico ponavljali. Vendar moram dodati, da je edino on ves naš, tako jezikovno kot tudi duševno. Imamo do danes dokaj novih dramskih del novih pisateljev. Todane eno, razen morda par otroških del, nima onega vsega slovenskega, kar ima Cankar v vsaki besedi. Ne vem točno, kje tiči ta razlika, nisem se razmišljal o njej. Toda izrazilo jo čutim. Cankar je pester tudi tehnično. On meča neprestano ne samo osebe, ampak tudi prizore in način. Naturalizem se mora v hipu spremeniti v najizrazitejši simbolizem, ta zopet v kak drug izem, toda vse v tako nujni potrebi in tako naravno, da si gotov, da mora tako biti. Zlasti v Hlapcih pa zmeša Cankar tudi druge dramske pojme: komedijo, dramo, tragedijo, farso itd.

Vse hkrati v istem delu. In vendar je tako priprost, jaseen, naraven, kot ga ni morda kmalu. Zdi se mi, da tiči tu notri tista velika razlika med nami in tujci, ki delajo na drugačen način, zlasti Nemci.

Dalje bi nas zanimalo to: Hlapcev so se v Ljubljani prav bali. Tudi niso bili namerjeni za otvoritveno predstavo. Kaj se? — Tretji, četrti bi bili prišli na vrsto. Toda kot da bi sam Bog protežiral Cankarja, je morala uprava Shakespearjevega Mabetha odpovedati kot otvoritev. Sicer bi Cankar ne bil prvi. Bojijo pa se Cankarja in njegovih del predvsem oni, ki ne vedo še, kaj je umetnost, in smatrajo vse le za zasilen moment odra. Ti ljudje gotovo ne bodo ovirali našega razvoja.

Ljudstvo pa je predstavo sprejelo z vsem ognjem. Režiser in igralci so želi obilo pohval s strani občinstva. In odkrito priznam, zaslužili so jo. Škrbinšek se je vse poglubil v delo. Izčrpal je poslednje jedro in zamislil stvar tako naravno in pravilno, da je bila ta predstava izmed vseh dosedanjih najboljša. V podrobnosti se ne bom spuščal, rečem le, da bi bila naša drama na višku, če bi nam dala mnogo takih del in tako.

Do sedaj sem videl le dvojce pravih Cankarjev: Kralja na Betajnovi v Gorici in Hlapce.

Druga premiera, ki smo jo videli letos na našem oderu, je bila komedija modernega zdravnika «Dr. Knoch». Snov, ki je bila mnogokrat na najrazličnejši način obdelana, ki ji je dal krasno lice tudi Molière v svojem «Namišljenem bolniku». Ker pa je modernizirana, našemu času prilagojena snov poleg tega še bila izborna podana, za kar gre zlasti zaslugi g. Rogorja, slovenskemu Hamletu, ki je igral naslovno vlogo, je dosegla v gledališču popoln uspeh. Zgodba je tale: novopečeni zdravnik Dr. Knoch dobi mesto v kraju, kjer je bil prej uslužben Dr. Parnpala, pošten zdravnik, ki pa ni znal izkoristiti položaja tako kot Dr. Knoch. Ta hipotetično vpliva na vso svojo okolico, da je kmalu vse bolno po trgu in okolici, kraj sam pa postane znano zdravišče. Pisatelj je pustil vprašanje stvari odprto, in ga reši, naj ga reši gledališče. Igra je tekla preko odra v hitrem tempu ter zasenčala najslabšo jezovitost.

TAVČARJEVIH ZBRANIH SPISOV IV. ZVEZEK

Vsebina: Grajski pisar. 4000. V Zali. Izgubljeni Bog. Pomlad. Uredil dr. Ivan Prijatelj. Izdala in založila Tiskovna zadruga. V Ljubljani 1926. XII. in 513 strani. Broširana Din 84.—, vezana v celo platno Din 100.—, v pol francoski vezavi Din 108.—.

Od sredine osemdesetih let minulega stoletja pa skoraj tja do svetovne vojne je stal dr. Tavčar v arditih političnih bojih na čelu narodne napredne stranke. V tej dolgi dobi se je njegovo pisateljsko udejstvovanje moralo umakniti političnemu, in kar je pripovednih spisov, so čisto prepričani o protiklerikalno tendenco, iz njih odmeva borbeno svobodomiselstvo in smenjenje onih, ki so mešali politiko z vero. Ta stran njegovega pisateljevanja je dobila najglasnejši izraz v satiri «4000», ostri persiflazi nazorov početnika slovenskega borbenega političnega katolicizma dr. Mahnič, polni duhoviti, pristno Tavčarjevi domisli. Značilen kulturno-historičen dokument izza dobe, ko so se iz strankarskih razlogov ustvarjali konsumi, je «resnična povest» «Izgubljeni Bog», za katero nam je podal urednik v opombah zanimiv komentar. Ves mračni milije reformacijskih časov s protireformatorji, predikanti, skakači in tresaci, loškimi biriči, z zaslepljenimi in fanatičnimi ljudmi, nam je razgrnil v verni zgodovinski podobi «Crajski pisar», s ponazoritvijo Tavčarju priljubljene ideje v glavnem junaku, da je «Izubezen nam vsem v pogub». V ciklu «V Zali» se nam je pisatelj pokazal moštra vasko povesti, z globoko ljubeznijo do prirode, do lova in gozdnih čarov njegove ožje domovine. Niz lirskih črtic «Pomlad» je proslava mladosti, zakonskega življenja in naše ljubke domačnosti ter slavošpev na duhovnika, tihega junaka in skrbnega pastirja svojih ovčic. V boljše umevanje pester vsebine tega zvezka nas uvaja urednik z literarnim esejem in zaključuje z bogatimi, do zdaj le deloma znanimi opombami.

ROMAN TREH SRC.

Jack London. (Knjižnica «Jutra» zv. št. 13). Ljubljana 1926. Strani 433. Broš. Din 40.—, vez. Din 50.—.

Vzgojstvo «Jutra» je pravkar izšlo eno najboljših del znanega ali pravzaprav pri nas še malo znanega ameriškega pisatelja Jacka Londona «Roman treh src», ki je izhajal kot podlistek v «Slovenskem Narodu». Ameriko poznamo kot deželo dolarskih princov, čudovi te tehnike in ogromnega bogastva, ki so si ga nakopili čili njeni sinovi z delom in varnostjo. Zelo malo pa vemo o ameriški književnosti, ki je kakor pri vseh narodih tudi pri Američanih ogledalo ljudskega hotenja, čustvovanja in značaja. Jack Londonova dela so tako pristno ameriška, da sploh ni treba vedeti, da jih je napisal Američan. Mogočni razmah človeškega duha, popolna harmonija mišic in razuma v borbi za obstanek, neomejeno kraljestvo železne volje, pred katero morajo pasti vse zapreke, matematična preračunatost vsakega koraka, vse te značilne poteze ameriškega značaja se vlečejo kakor srebrna nit skozi Londonova dela.

Med najboljšje Londonove romane, ki so brez izjeme polni duhovitih zapletljav in pristno ameriških neverjetnosti, spada nedvomno «Roman treh src», napisan leta 1916 na Havajskih otokih, v bližini katerih je pisatelj nekaj mesecev pozneje končal svoje burno življenje s samomorom. Ta roman diži čitatelja v napetosti od začetka do konca, kar je sploh Jack Londonova posebnost. Dogodek sledi dogodku v logični zvezi in s čudovito brzino, vse je prepleteno z bogato fantazijo in človek bi mislil, da vidi v duhu najlepši ameriški film. Zanimivo je, da je «Roman treh src» dejansko posnet po filmu. Z nove knjige je storjena širši krogom ljubiteljev lepega čtiva dvojna usluga. Z ene strani jim nudi knjiga res napet in zanimiv roman, z druge pa prispeva k spoznavanju enega najizrazitejših predstavnikov ameriške književnosti in s tem tudi ameriškega značaja.

Razne zanimivosti

Opoldanski strel.

Ki je le malo časa sem šele uveden v našem mestu, vzbuja sedaj prve dni dokaj pozornosti. Sedmo n. pr. v uradih ter delamo s polno paro do zadnjega momenta. Preje smo redno vlekli uro iz žepa in ogledovali prepočasne kazalce. Naš šef po starosti, črnohradi in hitrohitci, kot smo mu prej rekli, se je vedno prepričal, ali je poldan ali še ni poldan. In ko smo mu z dvema, tremi urami v roki dokazovali, da je poldan, je rekel, da je on prišel po svoji uri v urad in da po svoji odhaja. Nikdar pa ni povedal, da je med službo uro za četrtnaprej pomaknil.

Zdaj je vse to odpadlo in Črnohrademu smo prepovedali gledati na uro, pa je bil jezen na nas in je še jezen. Komaj počel strel na gradu, že zraste kot gora za miro in same roke in oči so ga. Z eno išče dežnik, ki ga je doma pozabil, z drugo sega po klobuku, ki ga nikdar ne nosi. Če bi imel še tretjo roko, bi iskal fajfo, ker ne kadi. Zalibog da ima le dve. In ko se prepriča, da nima kaj iskati, hiti zapirati z obema rokama one tri predale, ki jih varuje tako zvesto, da bi gotovo zaslužil zlati križec. In potem še 5 minut ropotanja s stolom, ker se mu je zvrnil, pa je vstal ter mu noče stati na starih ko ga postavlja. Potem troje dolgih in naglih korakov do vrat, ki se odpro in zapro, vse naenkrat.

Ce gre vse po sreči se tedaj tudi mi ostali, ki smo do tedaj mirno gledali in čakali potrpežljivo, potasi dvignemo. Vsem je nekako v obeh besedah: «Hvala Bogu — prestano je» — Potem se odpravljamo.

Prej smo imeli stitnosti radi ure. Vsak opoldan smo zamudili četrtnaprej, če ni bilo kazalcev. Zdaj se pa to ne vrši več. Tisti čas smo skrajšali na 20 minut silnega ropota. Toda za konec te stvari o novem, zvocnem kazalcu moram v čast našemu šefu povedati, da je tudi jutraj vedno tako točen in priden, pa nihče izmed nas ostalih ropota ne sliši, ker se sladko spimo ponavadi ali pa vsaj vas ni v uradu še.

Takih zgodbic bi znal povedati še več. Recimo o skupini starih penzionistov, ki stoje z urami v roki na vogalu ulice, se solnčijo in kontrolirajo pravilnost strela, kar razumljivo je, da njih ure gredo točno in pravilno. Pa res počel strel, pa se zgane vsa cena družba, pa se akoro na tla usede, pa se gleda in prestrašeni oči v prestrašeno oči, pa pozabi na odpadli klobuk.

in na kolesarja, ki ga je že povozil, celo na uro pozabi pogledat. Pa se potem take na hitrem razprsi, da eden za drugega ne ve, kam je šel.

BORZ